

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра економічної теорії та економічних методів управління

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан економічного факультету

Олександр ДАВИДОВ

19 червня 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Макроекономічний аналіз

(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти _____ Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти _____
галузь знань _____ 05 Соціальні та поведінкові науки _____
(шифр і назва)
спеціальність _____ 051 Економіка _____
(шифр і назва)
освітня програма _____ Економіка та економічна політика _____
(шифр і назва)
спеціалізація _____
вид дисципліни _____ обов'язкова _____
(обов'язкова / за вибором)
факультет _____ Економічний _____

2023 / 2024 навчальний рік

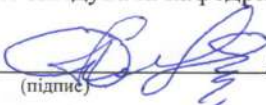
Програму рекомендовано до затвердження вченою радою економічного факультету
“22” червня 2023 року, протокол № 8

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ: **Юрій Мірясов**, кандидат економічних наук, доцент, доцент закладу вищої освіти кафедри економічної теорії та економічних методів управління

Програму схвалено на засіданні кафедри економічної теорії та економічних методів управління

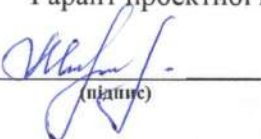
Протокол від “07” червня 2023 року № 12

В. о. завідувача кафедри економічної теорії та економічних методів управління

_____ **Андрій ГРИЦЕНКО**
(підпис) (прізвище та ініціали)

Програму погоджено з гарантом освітньої програми (керівником проектної групи)
Економіка та економічна політика
назва освітньої програми

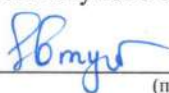
Гарант проектної групи (керівник проектної групи)

_____ **Юрій МІРЯСОВ**
(підпис) (прізвище та ініціали)

Програму погоджено науково-методичною комісією економічного факультету
назва факультету, для здобувачів вищої освіти якого викладається навчальна дисципліна

Протокол від “21” червня 2023 року № 11

Голова науково-методичної комісії економічного факультету

_____ **Вікторія ЄВТУШЕНКО**
(підпис) (прізвище та ініціали)

ВСТУП

Програму навчальної дисципліни “Макроекономічний аналіз” складено відповідно до освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми підготовки

Першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
(назва рівня вищої освіти)

спеціальності (напряму) 051 Економіка

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни:

Метою викладання навчальної дисципліни є формування у майбутніх економістів системи економічних знань, на яких базується сучасний макроекономічний аналіз; формування системи знань про розподіл обмежених ресурсів на макрорівні у процесі виробництва, розподілу, обміну і споживання економічних і суспільних благ.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни:

Завданням дисципліни є поглиблення уявлень про макроекономічні закономірності в економіці, розвиток вміння аналізувати господарські рішення засобами макроекономічних розрахунків; розробка навичок самостійного аналізу та оцінки умов макроекономічного середовища; підготовка до використання в дослідницькій роботі засобів макроекономічного аналізу. Це сприяє формуванню фахових та спеціальних компетенцій майбутнього спеціаліста, таких як:

- Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні (ЗК1).
- Здатність зберігати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій (ЗК2).
- Здатність виявляти закономірності функціонування сучасної економіки на мікро- та макрорівні (ФК1).
- Розуміння основних особливостей сучасної світової та національної економіки, інституційної структури, напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави (ФК5).
- Здатність проводити аналіз функціонування та розвитку суб'єктів господарювання, стану функціональних підсистем підприємств, організацій та установ (ФК14).

1.3. Кількість кредитів: 3 кредити ECTS.

1.4. Загальна кількість годин: 90 годин.

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
Нормативна / за вибором	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
4-й	-й
Семестр	
8-й	3-й
Лекції	

20 год.	год.
Практичні, семінарські заняття	
14 год.	год.
Лабораторні заняття	
год.	год.
Самостійна робота, у тому числі	
56 год.	год.
Індивідуальні завдання	
год.	

1.6. Програмні результати навчання дисципліни «Макроекономічний аналіз»:

- Використовувати аналітичний та методичний інструментарій для розуміння логіки прийняття господарчих рішень різними економічними агентами (індивідуумами, домогосподарствами, підприємствами та органами державної влади) (ПРН3).
- Усвідомлювати основні особливості сучасної світової та національної економіки, інституційної структури, напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави (ПРН7).
- Проводити аналіз функціонування та розвитку суб'єктів господарювання, визначати функціональні сфери, розраховувати відповідні показники які характеризують результативність їх діяльності (ПРН9).
- Розуміти та самостійно формувати зміст, структуру і висновки наукових та аналітичних текстів з економіки (ПРН17).
- Володіти павичками усної та письмової професійної комунікації англійською мовою (ПРН21).

Після проходження курсу студенти повинні знати:

- місце та значення макроекономічного аналізу серед інших економічних дисциплін;
- призначення та функції системи національних рахунків;
- методи розрахунку основних макроекономічних показників, визначення на їх основі економічного становища держави;

А також, вміти:

- обчислювати основні макроекономічні показники;
- аналізувати результати функціонування та розвитку національної економіки;
- оцінювати ефективність макроекономічної політики держави;
- застосовувати набуті теоретичні знання при вирішенні практичних завдань;
- виконувати відповідні розрахунки, пов'язані з обґрунтуванням оптимальності рішень функціонування макроекономічної політики;
- будувати та характеризувати базові макроекономічні моделі;
- застосовувати прийоми та інструменти макроекономічного аналізу для оцінки ефективності макроекономічної політики.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Тема 1: Макроекономічний аналіз – наука про функціонування та регулювання національної економіки. Система національних рахунків як інструмент макроекономічного аналізу.

1. Поняття та значення макроекономічного аналізу в економічній науці. Позитивний та нормативний макроекономічний аналіз
2. Розвиток та становлення системи національних рахунків.
3. Вплив інституційних секторів на кінцеві результати національного виробництва.

Макроекономіка як наука. Ключові проблеми макроекономіки. Загальнонаукові та специфічні методи дослідження, які використовує макроекономіка. Зміст макроекономічного аналізу та його місце в системі наук. Види, прийоми (методи) та етапи макроекономічного аналізу. Система національних рахунків (СНР). Принципи оцінки економічних операцій у

СНР. Основні показники СНР і методи їхнього розрахунку. Методика аналізу структури національної економіки. Міжгалузевий баланс.

Тема 2: Аналіз реального сектору економіки.

1. Визначення обсягу та структури національного багатства.
2. Баланс «витрати-випуск».
3. Оцінювання рівня зайнятості виробничих ресурсів.
4. Факторний аналіз економічного зростання.

Основні індикатори розвитку промисловості та методи його аналізу. Індекс реального обсягу промислового виробництва. Темпи оновлення промислової продукції. Методи обчислення зміни обсягів продукції промисловості під впливом різних чинників. Характеристика промислових підприємств за формами власності. Значення оцінювання рівня зайнятості виробничих ресурсів. Проведення та особливості факторного аналізу економічного зростання.

Тема 3: Методика аналізу сільського господарства.

1. Сільське господарство: поняття та галузева структура.
2. Методи аналізу розвитку та ефективності сільського господарства.

Сільське господарство: галузева структура, основні показники стану. Методи аналізу розвитку сільського господарства. Основні показники стану сільського господарства. Галузева структура сільського господарства, аналіз тенденцій її зміни. Індекси реального обсягу продукції сільського господарства. Динаміка виробництва продукції галузей сільського господарства. Методи обчислення зміни обсягів продукції сільського господарства під впливом зміни продуктивності праці та чисельності працівників. Характеристика сільських господарств за формами власності. Структура експорту та імпорту. Сезонні коливання в сільському господарстві, методи їх урахування.

Тема 4: Аналіз фінансового сектору економіки.

1. Аналіз державного бюджету та державного боргу, мультиплікатора державних видатків.
2. Аналіз попиту та пропозиції грошей.
3. Аналіз динаміки загального рівня цін.
4. Аналіз грошового мультиплікатора.

Показники стану та методика аналізу грошово-кредитного ринку. Фактор часу в оцінці грошових потоків. Рівновага грошово-кредитного ринку: визначення пропозиції грошей і попиту на них. Взаємозв'язок грошово-кредитного та товарного ринків

Методологія та методика оцінки загального рівня цін. Поняття грошового мультиплікатора. Особливості проведення аналізу грошового мультиплікатора.

Тема 5: Аналіз зовнішнього сектору економіки.

1. Аналіз зовнішніх економічних потоків.
2. Аналіз валютного курсу.
3. Аналіз офіційних валютних резервів.

Зовнішньоекономічна діяльність: сутність та показники. Міжнародна торгівля: напрями та методика аналізу. Платіжний баланс як інструмент узагальненого оцінювання економічного стану країни та ефективності її міжнародних зв'язків.

Методика аналізу валютного ринку. Сутність та структура валютного ринку. Методи визначення валютного курсу. Валютне регулювання та його вплив на макроекономічні процеси.

Тема 6: Рівень життя населення: індикатори стану та методологія визначення.

1. Поняття рівня життя населення.
2. Якість життя населення та його соціально-економічні індикатори.

3. Зміст та значення показника гендерного розвитку.

4. Бідність як соціально-економічне явище, причини виникнення та методи визначення меж.

Рівень життя населення та його індикатори. Рівень реального ВВП на душу населення, грошові доходи й витрати населення, номінальні та реальні доходи населення. Витрати населення. Розрахунки природного приросту. Показник нерівності та крива Лоренца, коефіцієнт фондів, доцільний коефіцієнт диференціації. Якість життя та його основні соціально-економічні індикатори: індекс людського розвитку, індекс інтелектуального потенціалу суспільства, людський капітал на душу населення, коефіцієнт життєздатності населення, методика обчислення. Визначення гендерного показника розвитку. Рівень маргінальності, сутність цього показника, його вплив на міграційні процеси. Причини бідності. Статистичний метод визначення межі бідності.

Тема 7: Монетарне програмування в макроекономічному аналізі національної економіки.

1. Зміст монетарного програмування.

2. Аналітичний баланс центрального банку та Аналітичний баланс комерційних банків.

3. Аналітичні можливості Огляду грошової сфери та його «розширень».

4. Зміст та аналітичні можливості монетарної програми.

Тема 8: Фінансове програмування в макроекономічному аналізі національної економіки.

1. Зміст фінансового програмування.

2. Зміст оглядів внутрішнього реального сектору та зовнішнього сектору економіки.

3. Зміст Оглядів фіскальної та грошової сфери.

4. Зміст фінансових потоків між секторами та аналітичні можливості Таблиці фінансових потоків.

5. Зміст та аналітичні можливості Фінансової програми.

Тема 9: Аналіз макроекономічних дисбалансів.

1. Зміст та сучасні індикатори макроекономічних дисбалансів.

2. Аналіз окремих економічних дисбалансів за відхиленнями від порогових значень індикаторів.

3. Аналіз загального рівня макроекономічних дисбалансів за інтегральними індексами.

Тема 10. Аналіз макроекономічної політики: теоретичний та прикладний аспекти.

1. Пояснювальні (теоретичні) моделі передбачення результатів макроекономічної політики.

2. Інструментарій оцінювання ефективності макроекономічної політики за фактичними результатами регулювання.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с. р.		л	п	лаб.	інд.	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Тема 1: Макроаналіз – наука про функціонування національної економіки. СНР як інструмент макроекономічного аналізу.	10	2	2			6						
Тема 2: Аналіз реального сектору економіки.	10	2	2			6						

Тема 3: Методика аналізу сільського господарства.	10	2	2		6					
Тема 4: Аналіз фінансового сектору економіки.	8	2	-		6					
Тема 5: Аналіз зовнішнього сектору економіки.	8	2	2		4					
Тема 6: Рівень життя населення: індикатори стану та методологія визначення.	10	2	2		6					
Тема 7: Монетарне програмування в макроекономічному аналізі національної економіки.	8	2	-		6					
Тема 8: Фінансове програмування в макроекономічному аналізі національної економіки.	10	2	2		6					
Тема 9: Аналіз макроекономічних дисбалансів.	10	2	2		6					
Тема 10. Аналіз макроекономічної політики: теоретичний та прикладний аспекти.	6	2	-		4					
Усього годин	90	20	14		56					

4. Теми семінарських (практичних, лабораторних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Макроекономічний аналіз – наука про функціонування та регулювання національної економіки. СНР як інструмент макроекономічного аналізу.	2
2	Аналіз реального сектору економіки.	2
3	Методика аналізу сільського господарства.	2
4	Аналіз фінансового сектору економіки.	-
5	Аналіз зовнішнього сектору економіки.	2
6	Рівень життя населення: індикатори стану та методологія визначення.	2
7	Монетарне програмування в макроаналізі національної економіки.	-
8	Фінансове програмування в макроаналізі національної економіки.	2
9	Аналіз макроекономічних дисбалансів.	2
10	Аналіз макрополітики: теоретичний та прикладний аспекти.	-
	Разом	14

5. Завдання для самостійної роботи

№	Види, зміст самостійної роботи	Кількість
---	--------------------------------	-----------

з/п		годин
1	Опрацювання літературних джерел за темою «Макроекономічний аналіз – наука про функціонування та регулювання національної економіки», підготовка до практично заняття.	2
2	Опрацювання літературних джерел за темою «Система національних рахунків як інструмент макроекономічного аналізу», підготовка до практично заняття.	4
3	Опрацювання літературних джерел за темою «Аналіз реального сектору економіки», підготовка до практично заняття.	4
4	Опрацювання літературних джерел за темою «Методика аналізу сільського господарства», підготовка до практично заняття.	6
5	Опрацювання літературних джерел за темою «Аналіз фінансового сектору економіки», підготовка до практично заняття.	4
6	Опрацювання літературних джерел за темою «Аналіз монетарного сектору економіки», підготовка до практично заняття.	6
7	Опрацювання літературних джерел за темою «Аналіз зовнішнього сектору економіки», підготовка до практично заняття.	6
8	Опрацювання літературних джерел за темою «Рівень життя населення: індикатори стану та методологія визначення», підготовка до практично заняття.	4
9	Опрацювання літературних джерел за темою «Монетарне програмування в макроекономічному аналізі національної економіки», підготовка до практично заняття.	6
10	Опрацювання літературних джерел за темою «Фінансове програмування в макроекономічному аналізі національної економіки», підготовка до практично заняття.	4
11	Опрацювання літературних джерел за темою «Аналіз макроекономічних дисбалансів», підготовка до практично заняття.	4
12	Опрацювання літературних джерел за темою «Аналіз макроекономічної політики: теоретичний та прикладний аспекти», підготовка до практично заняття.	6
	Разом	56

6. Методи контролю

Результати навчальної діяльності студентів оцінюються за 100-бальною шкалою та відповідно до Європейської системи залікових кредитів (ECTS). Поточний контроль знань студентів з навчальної дисципліни проводиться у формах: виконання самостійної роботи та роботи на семінарських (практичних) заняттях; експрес-опитування; проведення контрольної роботи. На практичних заняттях оцінюється участь в обговоренні ситуацій, доповіді на основі самостійного поглибленого вивчення питання з тем курсу; доповнення, запитання до виступаючого, рецензія на виступ; участь у дискусіях та виконанні завдань (графоаналітичних вправ та задач). Підсумковий контроль знань здійснюється в кінці — екзамен.

7. Схема нарахування балів

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання					Екзамен	Сума
Розділ 1 Розділ 2	Контрольна робота, передбачена навчальним планом	Контрольна робота, передбачена навчальним планом	Індивідуальне завдання	Разом		

П1	П2	П3	П4	П5	П6	П7	П8	П9	П10	10	10	-	60	40	100
4	4	4	4	4	4	4	4	4	4						

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка
	для чотирирівневої шкали оцінювання
90 – 100	відмінно
70-89	добре
50-69	задовільно
1-49	незадовільно

9. Рекомендована література

Основна література

1. Макроекономіка: навч. посібник / за ред. В.П. Решетило. – Харків: ХНАМГ, 2013. – 295 с.
2. Сірко А.В. Економічна теорія. Політекономія: навч. посіб. / А.В. Сірко - К.: «Центр учбової літератури», 2014. – 416 с.
3. Макроекономіка: базовий електронний текст лекцій. [Електронний ресурс] / Укладачі: проф. Малий І.Й., проф. Радіонова І.Ф., доц. Куценко Т.Ф., доц. Федірко Н.В. та ін. – К.: КНЕУ, 2017 – 200 с. Режим доступу: http://feu.kneu.edu.ua/ua/depts4/mdu/disciplines_of_bachelor_level_mdu/macroeconomics/
4. Малий І.Й. Інституційні трансформації соціально–економічної системи України: монографія / А.А. Гриценко, І.Й. Малий та ін. – К.: ДУ «Інститут економіки та прогнозування НАН України», 2015.
5. Малий І.Й. Макрорегулювання фінансового сектору : монографія / І.Й. Малий, Т.О. Корольок. – К. : КНЕУ, 2015. – 304 с.

Допоміжна література

1. Макроекономіка: підручник / За ред. В.Д. Базилевича. – К.: Знання, 2004. – 851 с.
2. Панчишин С. Макроекономіка: підручник / С. Панчишин. – К.: Либідь, 2001. – 614 с.
3. Савченко А.Г. Макроекономіка: підручник / А.Г. Савченко. – 2 вид., без змін. – К.: КНЕУ, 2007. – 448 с.
4. Економічна теорія: вступ, макроекономіка, мікроекономіка. Навч. посібник / За ред. З.Г. Ватаманюка та О.З. Ватаманюка. – Львів: «ІнтелектЗахід», 2008. – 540 с.
5. Талавиря М.П. Макроекономіка: [Навчальний посібник] / Гойчук О.І., Талавиря М.П., Ожелевська Т.С. – Ніжин: Видавець ПП Лисенко М.М., 2011. – 560с.
6. Історія економіки та економічної думки: Навч. посібник / За ред. С.В. Степаненка. – К.: КНЕУ, 2010. - 743 с.
7. Калініченко О. В. Макроекономіка. Практикум: Навч. посіб / О.В. Калініченко, О.Д. Плотник. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 656 с.

10. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. Державна служба статистики України: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
2. Міжнародна організація праці: <https://www.ilo.org/global/lang--en/index.htm>
3. Міжнародний валютний фонд: <https://www.imf.org/external/index.htm>
4. Статистична організація Європейської комісії «Євростат»: <https://ec.europa.eu/eurostat>

5. Програма розвитку Організації Об'єднаних Націй:
<http://www.undp.org/content/undp/en/home.html>
6. Всесвітній економічний форум: <https://www.weforum.org/>
7. Інформаційно-пошукова система законодавчих і нормативних документів України
<http://www.rada.gov.ua>
8. Національного Інституту стратегічних досліджень: <http://www.niss.gov.ua>
9. Електронний формат наукових журналів: <http://www.search.global.epnet.com>